Gramex
Musiikin Satama
Keilasatama 2 A
02150 Espoo
www.gramex.fi

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

SiV@eduskunta.fi

Asia: Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 (HE 109/2024 vp)

Gramexin pääviestit

- Yksityisen kopioinnin hyvitykseen kohdistuvista perusteettomista leikkauksista ja korvauksen puolittamisesta tulee luopua.
- Yksityisen kopioinnin hyvitys on EU-oikeuteen ja tekijänoikeuslakiin perustuva korvaus, jonka suorittamisesta valtio on ottanut vastuun. Se ei ole harkinnanvaraista kulttuuritukea.
- Hyvityksellä korvataan oikeudenhaltijoille yksityisen kopioinnin aiheuttamaa haittaa, joka tutkimusten mukaan on arviolta 35–46 miljoonaa euroa. Näin ollen, edes tällä hetkellä suoritettavaa 11 miljoonan euron hyvitysmäärää ei voida pitää EU-oikeuden mukaisena kohtuullisena korvauksena yksityisestä kopioinnista koituneesta haitasta.
- Nykyinen hyvityksen taso tulee säilyttää, kunnes järjestelmän uudistamista koskeva selvitys on valmistunut ja tarpeelliseksi nähdyt uudistukset saatettu voimaan.

Gramex kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 ja haluaa saattaa eduskunnan sivistysvaliokunnan tietoon kohteliaimmin seuraavaa:

Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksista on luovuttava

Valtiontalouden säästötoimenpiteet tulevat kohdistumaan luoviin aloihin erittäin kipeällä tavalla. Kulttuurisektori on vasta toipumassa korona-ajan rajoituksien vaikutuksista, ja jälleen monesta tärkeästä kulttuurin tuesta ja rahoituksesta leikataan. Tukien lisäksi myös yksityisen kopioinnin hyvityksestä esitetään tehtävän mittavia leikkauksia, vaikka yksityisen kopioinnin hyvitys poikkeaa muista sopeuttamistoimenpiteiden kohteista merkittävällä tavalla.

Yksityisen kopioinnin hyvitys ei ole harkinnanvaraista kulttuuritukea, vaan lakisääteinen korvaus yksityisen kopioinnin aiheuttamasta haitasta. Hyvitys perustuu tietoyhteiskuntadirektiiviin (2001/29/EY) ja direktiivi edellyttää, että jäsenvaltiot järjestävät kopioinnista sopivan kohtuullisen hyvityksen.

Suomen tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädetään selkeästi, miten hyvityksen suuruus vuosittain määritellään (alleviivaukset kirjoittajan):

> *Valtio maksaa tekijöille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön. Hyvitys maksetaan valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta, jonka tulee olla*

määrältään sellainen, että sitä voidaan pitää kohtuullisena hyvityksenä teosten kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön.

Yksityistä kappaleen valmistamista ja sen yleisyyttä tutkitaan hyvityksen oikean mitoituksen määrittelemiseksi. Tutkimuksen tekee opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymä puolueeton tutkimuslaitos.

Valtioneuvosto asettaa opetus- ja kulttuuriministeriön esityksestä neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on toimia neuvoa-antavana asiantuntijaelimenä yksityistä kappaleen valmistamista koskevassa tutkimuksessa. Neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämien tutkimusten mukaan tutkimuksen mukaan noin 700 000 kansalaista kopioi sisältöjä yksityiseen käyttöön ja lataavat ja tallentavat noin 183 miljoonaa musiikki-, elokuva- ja tv-sarjatuotetta vuodessa. Tuoreen Luovien alojen tutkimuksen mukaan yksityisen kopioinnin aiheuttama haitta myyntien ja striimaustulojen alenemisena on arviolta 35–46 miljoonaa euroa[1].

Hyvityksenä tästä haitasta eri alojen oikeudenhaltijoille on suoritettu 11 miljoonaa euroa. Hyvitys on korvannut siis vain noin yhden neljäsosan kopioinnin aiheuttamasta kokonaishaitasta. Näin ollen, edes tätä hyvityksen tasoa ei voida pitää EU-lainsäädännön edellyttämänä kohtuullisena korvauksena.

Lisäksi tutkimukset osoittavat, ettei yksityisen kopioinnin taso ole viime vuosien aikana juurikaan muuttunut. Näin ollen ei ole olemassa perustetta lähes puolittaa yksityisen kopioinnin hyvitys vuodelle 2025.

Olisi kestämätöntä, jos yksityisen kopioinnin hyvitykseen, eli EU-lainsäädäntöön perustuvaan tekijänoikeuskorvaukseen – joka ei siis ole yleinen ja harkinnanvartainen tukimuoto – voitaisiin kohdistaa mielivaltaisilta tuntuvia säästötoimia niiden perustumatta EU-oikeuden kohtuullisen korvauksen käsitteeseen ja tasoon sekä Suomen tekijänoikeuslaissa säädettyyn prosessiin: yksityisen kopioinnin tutkimiseen ja siitä tehtyihin johtopäätöksiin.

Perusteettomista leikkaustoimista tulee pidättäytyä myös siitä syystä, että Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt selvityksen hyvitysjärjestelmän uudistamisesta. Hyvitys tulee säilyttää nykyisellä tasolla siihen saakka, että selvityksen jälkeen tarpeelliseksi nähdyt uudistukset on saatu voimaan.

Espoossa 9.10.2024

Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry

Ilmo Laevuo
toimitusjohtaja

[1] https://luovat.org/wp-content/uploads/2024/08/yksityisen-kopioinnin-haitat-2023_luovat-ry_pasi-holm_20082024.pdf